

cessa fuit »? S. C. S. Officii die 2 Julii 1884 reposuit : « Negative ».

74. Quoad regulares cum votis solemnibus, quaeri potest utrum omnes hoc privilegio ordinationum extra tempora gaudeant necne. Nonnulli putaverunt illis tantum hoc privilegium suffragari, qui illud obtinuerunt post Conc. Trid. nominatim atque directe, non vero per communicationem. Sed melior sententia tenet omnes ordines regulares hoc privilegium habere pro suis professis. Ad rem P. Gaudentius a Janua, relatus a Giraldu, *l. c.* :

« Congregatio specialis plurium Emorum... nec non plurium theologorum a p. m. Benedicti XIII P. M. super hoc specialiter deputata clarissimum et indubium decretum edidit sub expressis, quae sequuntur, verbis :

» *Privilegia a Summis Pontificibus tam ante quam post Tridentinum sive expresse sive via communicationis concessa suscipiendi sacros ordines extra tempora, persistere in suo robore, nec iis fuisse unquam derogatum, ac proinde tuto regulares ordinari extra tempora absque novo indulto apostolico : Die 16 maii 1725.....* Ac subinde inchoato Lateranensi Concilio, praesidente et assistente eodem s. m. Benedicto XIII, *tit. De temporibus Ordinationum, cap. II*, cui titulus pariter fuit absolute appositus, ibi : *Regulares vigore suorum privilegiorum tuto absque novo indulto apostolico extra tempora initiantur*, prodiit sequens decretum : *Quo vero ad regulares privilegia a Summis Pontificibus habentes sive expresse, sive per viam communicationis concessa, sacros videlicet ordines extra tempora suscipiendi, cum privilegia ipsa in suo robore persistant, nec eis derogatum fuisse constet, decernimus proinde regulares eosdem absque novo indulto apostolico tuto posse extra tempora ordinari.*

» Ex quibus omnibus mirum pro certo apparet quo modo adhuc super existentia et subsistentia ejusdem privilegii pro regularibus omnibus apud aliquos tum opinantes peculiare tum antistites scrupulosos possit cadere dubium ».

Huic doctrinae etiam Giraldu, *l. c.*, seipsum corrigens, subscribit. Difficultatem facessere videntur verba Benedicti XIV in

Const. *Impositi*, 27 Febr. 1746, (*Alleg. IV*) ubi exigit privilegium post Tridentinum directe concessum. At, integro contextu inspecto, dici debet Benedictum XIV, *l. c.*, agere de privilegio, quo fruuntur regulares ut promoveri possint a quocumque episcopo, non vero de privilegio recipiendi Ordines extra tempora : quod tandem et Giraldu, *l. c.*, animadvertit (1).

75. Quamquam enim regulares habeant privilegium *extra tempora*, tamen hoc privilegium non immutat disciplinam canonum circa ministrum ordinationis regularium ; de qua fuse in *cap. V*. Proinde hoc privilegium id unum importat, scilicet quod episcopus monasterii possit regularem promovere extra tempora ; item alienus episcopus, si caeteroquin regularem promovere potest juxta ea quae *l. c.* exponimus. Haec confirmantur ex responsione S. C. C. in *Lunensi-Sarzanensi, Dubia circa ordinationem regularium*, 8 Aug. 1888. Nam propositis dubiis :

« 1^o An juxta constitutionem Benedicti XIV *Impositi*, 27 Febr. 1746, episcopus extraneus possit, extra tempora a canonibus statuta, regularem praedicto privilegio carentem (scilicet privilegio ut a quocumque antistite promoveri valeat), ordinare in casu.

» Et quatenus affirmative :

» 2^o An sufficiat attestatio Ordinarii dioecesei, ut in casu, vel requiratur attestatio, qua declaratur episcopum loci quo regularis degit, non tenere ordinationem temporibus statutis :

» Et quatenus negative ad 1^{um} :

» 3^o An consuetudo contraria ab illa constitutione Benedictina derogare possit in casu ».

S. C. reposuit : « Ad 1^{um} affirmative. Ad 2^{um} requiri attestationem episcopum proximo legitimo tempore non habiturum ordinationem. Ad 3^{um} negative » (2).

(1) Vecchiotti, *III*, § 22 censet adhuc extare dubium ; sed rationes quas adducit, solidas non habemus : Honorante, *cap. XI, not. V*, docet Secretariam Vicariatus de facto non admittere nisi privilegia *de extra tempora* concessa post Tridentinum.

(2) Vide Ben. XIV, in const. *Impositi*, 3 Kal. Mart. 1747 circa finem.

76. Praeterea regulares promoveri nequeunt extra tempora, nisi diebus festivis, ut supra, prouti expresse docet Benedictus XIV, *Inst. Eccl. CVI, n. 2*; sed privilegium habere solent, ut ordinari valeant etiam diebus festivis continuis.

77. Tandem quinam episcopus habeat hoc indultum ordinandi in sacris extra tempora et quibus clausulis limitatum, est quaestio facti potius quam juris. Omnibus Vicariis Apostolicis ipsum conceditur, et quidem absque ulla limitatione; sed hoc non obstante, sequentia notanda sunt.

78. Vicarius Apostolicus aut episcopus indultarius debet ordines conferre diebus festis non continuis, sed interpolatis, ut supra; quia ipse delegans hoc praescribit quando ab hac lege dispensat, et delegatus a delegantis moribus et consuetudine vel tantisper recedere nec potest nec debet. Huc spectat epistola S. C. de Prop. Fide diei 4 Martii 1876: « Potersi ritenere come massima già stabilita, che anche quando si accorda la dispensa per l'ordinazione *extra tempora*, e senza interstizi, i giorni debbono essere non solo festivi, ma anche interpolati. Di fatti in questo senso venne spiegata dalla S. C. del S. Offizio la facoltà *conferendi ordines extra tempora et non servatis interstitiis*, come risulta da una risoluzione da essa emanata nel 1712, allorchè propostosi il dubbio: *An episcopus in Hibernia, cogente temporum necessitate, possit sacros ordines omnes conferre die dominica, et duobus festis duplicibus in eadem vel sequenti hebdomada occurrentibus, cum collatio ordinum sacrorum tali modo facta possit fieri sine periculo et majori cum securitate*; la S. C. rispose: *Affirmative in tribus festis de praecepto non continuis, sed interpolatis juxta formam constitutionis s. m. Innocentii XII*. Nel 1859 poi, avendo un vescovo, che godeva della facoltà di ordinare *extra tempora*, chiesto al Santo Padre, se potesse conferire i sacri ordini in giorni feriali, e quando non potesse, gli si accordasse la facoltà per la ragione che nelle feste *sacerdotes, quos sacrae ordinationi adesse conveniret, in respectivis ecclesiis ruralibus detinentur*, Sua Santità rispose *non expedire*. Che se alcuna volta si è accordata la facoltà di conferire gli ordini in giorni consecutivi, benchè

non fossero giorni di festa, ciò si è fatto per circostanze eccezionali, ed in via del tutto straordinaria » (1).

79. Ceterum eadem S. C. de Prop. Fide interrogata: « An liceat uti facultate sacros ordines extra tempora conferendi in illis diebus festivis, in quibus ex indulgentia S. Sedis neophyti nec audire Missam, nec ab operibus servilibus abstinere amplius tenentur »? reposuit die 19 Jul. 1838: « Affirmative ».

80. Episcopus autem hoc indulto ordinare nequit extra tempora subditos alienos etiam cum dimissoriis Ordinarii, nisi hoc specialiter concessum sit. Ita reposuit S. C. C. in *Viennensi*, 31 Maii 1708. Subditos autem alienos intelligimus clericos ad aliam dioecesim pertinentes (*n. 856 sequ.*), ut colligitur etiam ex responsionibus S. C. S. Officii, 31 Maii 1708, et S. C. de Prop. Fide, 5 Apr. 1674, in Collectanea S. C. de Prop. Fide *n. 1186, 1165*, ibi: *Clericos alienae dioecesis*. Vide etiam infra *n. 219, 245*.

Indultum legendum non esse ante ordinationem, vide *n. 73*.

81. Jure communi ordinatus in sacris extra tempora absque legitima dispensatione erat suspensus ab ordine male suscepto, ex *cap. 2, De temp. ordinat.*; et episcopus ordinans erat suspensus a potestate ordinandi, ex eodem *cap. 2*. Quamquam vero verba cit. capituli indicent poenam ferendae sententiae, tamen Pius II in const. *Cum ex sacrorum*, 17 Nov. 1461, voluit hanc poenam esse latae sententiae; imo Sixtus V in const. *Sanctum*, 5 Jan. 1588, eandem R. P. reservavit;

(1) Latine: « Posse retineri tanquam principium jam fixum quod, quoties conceditur dispensatio pro ordinatione extra tempora et sine interstitiis, dies debeant esse non solum festivi sed etiam interpolati. Revera in hunc sensum a S. C. Inquisitionis declarata est facultas *conferendi*... quemadmodum constat ex quadam resolutione ab eadem emissa anno 1712, cum, proposito dubio: *An episcopus... securitate*, S. C. respondit *affirmative*... Anno deinde 1859, cum quidam episcopus qui facultate ordinandi extra tempora fruebatur a Summo Pontifice, quaesivisset num posset diebus ferialibus ordines conferre, et cum, in hypothesi quod non posset, eam facultatem sibi tribui postulasset ea de causa quod in festis *sacerdotes*... Sua Sanctitas respondit *non expedire*. Quod si aliquando concessa est facultas conferendi ordines in diebus continuis, etsi non essent dies festi, id factum est propter peculiare circumstantias et in via omnino extraordinaria ».

sed deinde Clemens VIII const. *Romanum*, 28 Febr. 1595, Sixtinam constitutionem redegit ad terminos juris communis et citatae constitutionis Pianae. Hodie nihil hac de re legitur in const. *Apostolicae Sedis*, aut in Conc. Trid. ; unde qui deliquit, poterit aut debet pro modo culpae e superiore puniri, sed poenae latae sententiae non subjacet. Ceterum ordinationem in sacris extra tempora esse validam, etsi graviter illicitam, palam est (1).

82. Expediit ut sacerdotes memoriam agant suae ordinationis in anniversario die, ut praeclarissimum hoc divinae misericordiae beneficium recolant, emissa vota animo revolvant et confirmant, ac ad pristinum fervorem sese excitent. « Sacerdotes (inquit S. Carolus in concilio Mediolanensi III) quo die eorum unusquisque sacerdotio initiatus est, illum etiam quotannis recolant Missae sacrificio et precibus ». *Missae sacrificio*, idest vel illud applicando ad hanc intentionem ; vel addendo collectam pro se ipso sacerdote, si adest licentia episcopi, quae in pluribus dioecesibus adesse solet, nisi Missa excludat collectam ; vel saltem faciendo specialem ordinationis memoriam. Haec cum proportione de aliis quoque ordinatis repetenda sunt.

Qua de re laudanda maxime est in Galliis recepta consuetudo, a venerabili servo Dei Ollier fundatore Societatis S. Sulpitii prius introducta, qua in omnibus majoribus seminariis *promissiones clericales* magna cum solemnitate renovantur, non solum a clericis in seminario commorantibus, sed etiam a sacerdotibus undique concurrentibus, et ipsis episcopis. Statuta solemniter die, episcopus in habitu pontificali ante altare sedens sermonem habet de ecclesiastica, ut plurimum, vocatione. Sermone expleto, omnes adstantes clerici, primo episcopi, si intersunt, deinde sacerdotes, postea diaconi, etc., bini accedunt ad altare, et una manu tenentes candelabrum ac aliam ponentes in manum episcopi, repetunt verba initiationis clericalis : *Dominus pars* etc. Deinde canitur hymnus *Te Deum*, et datur sollemnis benedictio cum SSmo Sacramento.

(1) Ben. XIV, *De syn.*, VIII, XI, n. 3 sequ.

§ 3. — *Pro consecratione episcopali.*

83. In primis episcopalis consecratio fieri potest quolibet die dominico, aut die festo alicujus Apostoli ; ut detur alio die festivo, necessaria est R. P. indulgentia. Id patet ex Pontificali Romano, *De consecratione electi in episcopum*, ab initio : « Statuta die consecrationis quae debet esse dominica vel natalitium Apostolorum vel etiam festiva, si Summus Pontifex hoc specialiter indulserit.... » Verumtamen si absque licentia Sedis Apostolicae consecratio episcopalis conferatur alio die festivo aut etiam feriali, non sunt poenae jure statutae in consecratum, in episcopum consecratorem et in episcopos assistentes.

84. In primis Ecclesiae saeculis novus episcopus consecratur die tantum dominico in Missa horae tertiae (n. 55). Deinde Missa cum consecratione deducta est ad primas horas post mediam noctem sabbati ad dominicam (n. 56). Sed dum Missa ordinationis diaconalis et presbyteralis ascendit prius ad vesperam sabbati et serius ad mane sabbati (n. 56, 57), e contrario Missa consecrationis episcopalis eodem tempore, scilicet saeculo octavo vel nono (n. 57), rediit ad mane ejusdem diei dominici. At aliquando consecrationem episcopalem collatam etiam antiquitus fuisse in diebus natalitiis Apostolorum, ostendunt exempla quae citat Riganti in *Reg. XXIV Cancell. Apost.*, § I, n. 30. Imo nonnumquam collata fuit etiam aliis diebus festivis solemnioribus ; e. g. consecratio S. Udalrici episcopi Augustani habita est in festo SS. Innocentium, ut legitur apud Surium in ejus vita die 4 Julii. Et Hallier, *l. c.*, sect. VII, cap. II, art. I, n. 2, censet consecrationem episcopalem quandoque, ne ullatenus retardaretur, collatam fuisse etiam die feriali. Sed hodie servanda est regula Pontificalis Romani.

85. Praeterea consecratio episcopalis, conformiter antiquae disciplinae (n. praec.), conferri debet infra Missarum solemnias. Id semper universa Ecclesia servavit ex ipsa traditione apostolica ; nam *Act. XIII*, 3, ubi agitur de consecratione episcopali S. Pauli et S. Barnabae, illud *ministran-*

tibus illis Domino interpretes passim intelligunt de sacrificio Missae (1). Est autem aliqua differentia inter consecrationem electi in episcopum, et consecrationem electi in Romanum Pontificem, quam exponit Innocentius III in *cap. 13, De temporibus ordinationum* (n. 68). Missa autem celebrari debet ab episcopo consecratore; et episcopus consecrandus cum eodem concelebrat; de qua re fusius in *cap. V*. Quamquam vero consecratio episcopalis, alio episcopo vel sacerdote Missam celebrante, vel extra Missarum solemniam peracta, foret profecto valida, id tamen numquam per apostolicam dispensationem fieri permittitur. Vide n. 60 sequ.

86. Conc. Trid., *sess. VII, cap. IX, de ref.*, monuerat: « Ad majores Ecclesias promoti munus consecrationis infra tempus a jure statutum suscipiant: et prorogationes ultra sex menses concessae nulli suffragentur ». Hoc tempus a jure statutum erat trimestre, ut patet ex *can. 2, dist. 75*, et *can. 1, dist. 100*, in Decreto, qui canones sanctiones quoque continent contra episcopos electos negligentes. Haec omnia magis determinavit idem Conc. Trid., *sess., XXIII, cap. II, de ref.*, ubi haec habet: « Ecclesiis cathedralibus seu superioribus quocumque nomine ac titulo praefecti, etiamsi S. R. E. Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur: si intra totidem menses postea id facere neglexerint, ecclesiis ipso jure sint privati ». Giraldi, *p. II, sect. 80*, observat onus restituendi fructus ligare in conscientia ante omnem declarationem, quidquid nonnulli in contrarium senserint. At ad incurrendam privationem episcopatus requiri declaratoriam, docet Thesaurus, *p. II, cap. II, v. episcopus*. Ex brevi Urbani VIII pro reformatione Tribunalis S. Poenitentiariae, ac deinde ex Benedicti XIV const. *Pastor Bonus*, 13 Apr. 1744, neque Major Poenitentarius potest dispensare ab his poenis, id est revalidare titulum et fructus condonare.

87. Haec autem non valent, si electus in episcopum non est presbyter. Tunc enim proximis legitimis temporibus re-

(1) Ben XIV, *De syn.*, VIII, XI, n. 3; Hallier, *p. III, sect. VIII, cap. V, art. I*.

cipiet, remissis forte interstitiis, ordines quos non habet, et deinde consecrationem episcopalem, etsi interim elabi contingat trimestre ad munus consecrationis suscipiendum episcopis jure praescriptum (1). Ita Pelagius Papa II, in *can. 12, dist. 76* in Decreto. Hallier, *p. III, sect. VII, cap. II, art. III, § IV, n. 11*, docet antiquitus quatuor tempora in eo casu minime expectari consuevisse, imo nonnumquam eodem die duos sacros ordines collatos fuisse. Illud tamen certum est, Gregorium VII qui ex Cardinali diacono Pontifex electus fuit die 22 Apr. 1073, et Innocentium III qui Pontifex renuntiatus est die 8 Jan. 1198, cum pariter esset Cardinalis diaconus, ordinationem presbyteralem distulisse in proximum legitimum tempus ac subsequenti dominica die consecrationem episcopalem recepisse. Sed electum in R. P. post acceptationem electionis, et electum in episcopum post confirmationem in consistorio et post exhibitas capitulo litteras Apostolicas, plenam interim obtinere jurisdictionem etiam ante receptos ordines et episcopalem consecrationem, palam est.

88. Quilibet episcopus debet celebrare speciali modo in propria ecclesia anniversarium diem suae electionis et consecrationis. Propositis dubiis in *Halifaxien. 16 Apr. 1886*: « 1^o An episcopus teneatur speciali modo celebrare anniversarium suae electionis et consecrationis; 2^o Et quatenus affirmative, quomodo, et quinam dies electionis habendus sit »? S. R. C. respondit: « Ad 1^{um}: Affirmative, ut satis edocet Caeremoniale Episcoporum. Ad 2^{um}: Dies electionis est ille, in quo provisio ecclesiae episcopalis a Summo Pontifice publicatur in consistorio ». Etiam de episcopo translato fit commemoratio electionis ad novam ecclesiam, et commemoratio consecrationis, ut declaravit S. R. C. die 14 Aug. 1858. Haec traditione majorum accepta sunt; pluri enim extant sermones veterum Patrum habiti *die natali* episcoporum, uti appellabant diem consecrationis singulis annis recurrentem. Et quod unius tantum consecrationis celebrari soleret dies anniversarius, id ex eo explicatur, quia

(1) Riganti, in *Reg. XXIV Cancell. Apost.*, § 1, n. 14, sequ.